

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 sierpnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XV Wydziale Cywilnym Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Michał Wysocki

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 18 sierpnia 2014 roku,

sprawy z powództwa (...)Funduszu (...)z siedzibą w G.

przeciwko K. J.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 26 maja 2014r.,

sygn. akt I C 2244/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w jego punkcie 1. w ten sposób, że zasądza dodatkowo odsetki ustawowe od kwoty 3.027,46zł za okres od dnia 23 maja 2013r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie oddala apelację;

III. kosztami postępowania apelacyjnego obciąża powoda.

SSO Michał Wysocki

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 maja 2014r. Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, w sprawie IC 2244/13 z powództwa (...)Fundusz (...) w G. przeciwko K. J. o zapłatę, zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5771,43zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP liczonymi od kwoty 2.743,97zł od dnia 23 maja 2013r. do dnia zapłaty (pkt 1); w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt 2); a także zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.290zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1.200zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 3).

Wydając powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 29 stycznia 2007r. pozwany zawarł z poprzednim wierzycielem (...) Bank SA umowę kredytu odnawialnego. Zgodnie z § 8 ust. 7 umowy kredytodawca miał prawo naliczania odsetek za opóźnienie w wysokości określonej w tabeli odsetek. Tabela odsetek wskazywała, że w przypadku opóźnienia w płatności pobiera się odsetki w kwocie 24%. Z uwagi na to, iż pozwany nie regulował terminowo swoich zobowiązań pozwanemu wypowiedziano umowę i wezwano go do spłaty zaległych należności.

W dniu 29 listopada 2007r. (...) Bank SA wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, oraz skierował do sądu wniosek o nadanie klauzuli wykonalności. Postanowieniem z dnia 21 stycznia 2008r. nadano klauzulę wykonalności bankowemu

tytułowi egzekucyjnemu. Na podstawie w/w tytułu wykonawczego przeciwko pozwanemu wszczęta została egzekucja prowadzona w sprawie Km (...). Egzekucję umorzono postanowieniem z dnia 17 września 2012r.

Roszczenie dochodzone pozwem powód nabył na mocy umowy sprzedaży wierzytelności zawartej z poprzednim wierzycielem (...) Bank SA w dniu 27 kwietnia 2012r. Na dzień 27 kwietnia 2012r. zaległość pozwanego względem cedenta wynosiła łącznie 5.092,25zł. Na kwotę tę składały się kwota 2.743,97zł tytułem kapitału, 297,50zł odsetki umowne, 1.762,50zł odsetki karne, 107,53zł egzekucyjne opłaty, 125,97zł administracyjne opłaty, 54,78zł ubezpieczenie. O dokonanym przelewie pozwany został powiadomiony pismem powoda z dnia 19 czerwca 2012r. Po nabyciu wierzytelności powód kierował do pozwanego pisemne upomnienia. W powyższej korespondencji pozwany został również poinformowany o zaistniałej cesji wierzytelności, wysokości zadłużenia, numerze rachunku, na który należy spłacić zadłużenie.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie zgromadzonych z sprawie dokumentów.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego, Sąd Rejonowy dokonał następujących rozważań prawnych:

Poza sporem w niniejszej sprawie pozostawało, że pozwany zawarł umowę kredytu odnawialnego z bankiem (...) SA, pozwany nie spłacał zaciągniętego zobowiązania, jak również, że pozwanemu wypowiedziano warunki umowy i było prowadzone postępowanie egzekucyjne z wniosku (...) Bank SA. Poza sporem pozostawało również, że powód nabył wierzytelność przysługującą (...) Bank SA wobec pozwanego - doszło do przelewu o którym mowa w treści art.509§1 kc. Pozwany został poinformowany o dokonanym przelewie wezwaniem do zapłaty skierowanym do niego przez powoda i w swym sprzeciwie okoliczności tej nie zaprzeczył wskazując jedynie na fakt, że była względem niego już prowadzona egzekucja. Ostatecznie na rozprawie pozwany oświadczył, że nie zaprzecza temu, że jest dłużnikiem powoda nie kwestionował również wysokości swego zadłużenia względem powoda poza wysokością dochodzonych odsetek. Zdaniem Sądu I instancji, nie zasługiwała na uwzględnienie argumentacja pozwanego, że była względem niego już prowadzona egzekucja, gdyż bezspornym pozostawało, że egzekucja prowadzona na wniosek (...) Bank SA nie doprowadziła do zaspokojenia wierzytelności banku. Zatem powód, który nabył wierzytelność względem pozwanego mógł dochodzić jej na drodze sądowej.

Niespłacony przez pozwanego kapitał zaciągniętego kredytu wynosił 2.743,97zł. Łączna kwota objęta cesją wierzytelności wynosiła 5.092,25zł, na którą poza kapitałem składały się: odsetki naliczone przez bank, opłaty związane z egzekucją i ubezpieczenie. W ocenie Sądu Rejonowego zasadność dochodzenia kwoty objętej przelewem nie budziła wątpliwości, nie budziło również wątpliwości prawo naliczania odsetek wskazanych w umowie przez cesjonariusza, który wstąpił we wszelkie prawa w tym zakresie przysługujące cedentowi. W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy uwzględnił roszczenia powoda w zakresie kwoty 5.092,25zł przelanej na rzecz powoda.

Następnie Sąd ten podniósł, że powód miał prawo naliczać odsetki umowne w wysokości 4-krotności kredytu lombardowego, jednakże brak było podstaw by odsetki te były obliczane od całej przelanej należności, zwłaszcza, że obejmowała ona odsetki naliczone przez cedenta. Z tych względów w ocenie Sądu Rejonowego odsetki za opóźnienie winny być naliczane od kwoty kapitału, bez uwzględnienia kwot dodatkowych. Odsetki te wynosiły 679,18zł i należało je wyliczyć przedstawiony poniżej sposób (kolejno – od, do, liczba dni, oprocentowanie, kwota odsetek, podstawa prawna):

- od 2012.04.27 do terminu płatności;
- od 2012.04.28 do 2012.05.09, 12 dni, 24,00 %, 21,81zł, Dz. Urz. NBP 11 Nr 8, poz. 9;
- od 2012.05.10 do 2012.11.07, 182 dni, 25,00%, 344,55zł, Dz. Urz. NBP 2012, poz. 4;
- od 2012.11.08 do 2012.12.05, 28 dni, 24,00%, 50,89zł, Dz. Urz. NBP 2012, poz. 10;

- od 2012.12.06 do 2013.01.10, 36 dni, 23,00%, 62,70zł, Dz. Urz. NBP 2012, poz. 15;

- od 2013.01.11 do 2013.02.06, 27 dni, 22,00%, 44,98zł, Dz. Urz. NBP 2013, poz. 1;

- od 2013.02.07 do 2013.03.06, 28 dni, 21,00%, 44,53zł, Dz. Urz. NBP 2013, poz. 2;

- od 2013.03.07 do 2013.05.08, 63 dni, 19,00%, 90,64zł, Dz. Urz. NBP 2013, poz. 3;

- od 2013.05.09 do 2013.05.22, 14 dni, 18,00%, 19,08zł, Dz. Urz. NBP 2013, poz. 6;

- łącznie od 2012.04.28 do 2013.05.22, 390 dni, kwota 679,18zł. Mając powyższe na uwadze łącznie dochodzona kwota wraz z odsetkami skapitalizowanymi przez cesjonariusza wynosiła 5.771,43zł (5.092,25zł + 679,18zł) i taką też kwotę Sąd I instancji zasądził od pozwanego na rzecz powoda.

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy wskazał, że powód dochodził zasądzenia odsetek umownych od całej dochodzonej od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Podstawę dochodzenia odsetek umownych stanowi przepis art. 481 kc. Zgodnie z przywołaną regulacją, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi (§ 1). Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Jednakże gdy wierzycielność jest oprocentowana według stopy wyższej niż stopa ustawowa, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy (§2). Z treści umowy pożyczki wynikała inna stopa odsetek - odsetki umowne. Dokonując wykładni regulacji umowy należy wskazać, że uprawnia ona do naliczania odsetek umownych od kwoty kapitału. Nie obejmuje natomiast obliczania odsetek umownych od naliczonych w ten sposób odsetek. Skoro więc z umowy pożyczki zawartej między (...) Bank SA a pozwanym nie wynikało prawo naliczania odsetek umownych od skapitalizowanych odsetek to nie mogło ono przejść na cesjonariusza (powoda). Zgodnie z treścią art. 482 § 1 kc od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłużnej sumy. Skoro więc z cedowaną wierzycielnością nie było związane prawo do pobierania odsetek w wysokości umownej od odsetek naliczonych od zadłużenia z tytułu umowy powód nie mógł domagać się odsetek w wysokości umownej od skapitalizowanych odsetek.

Wprawdzie powód na podstawie art.481§1 kc w związku z art.482§1 kc mógł dochodzić od odsetek skapitalizowanych odsetek ustawowych od dnia wytoczenia pozwu, jednakże roszczenie powoda jak i jego podstawa faktyczna nie została w ten sposób skonstruowana. Sąd Rejonowy na podstawie art.321 kpc nie miał możliwości objęcia tej kwestii swym rozstrzygnięciem, gdyż wyrokując nie może orzekać co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem nie może również zasądzać ponad żądanie. Skoro konstruując swe żądanie powód nie zgłosił żądania dotyczącego odsetek ustawowych orzeczenie w tym zakresie stanowiłoby rozstrzygnięcie ponad żądanie.

Z uwagi na powyższe Sąd ten zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.771,43zł wraz z dalszymi odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności kredytu lombardowego NBP, liczonymi od kwoty 2.743,97zł od dnia 23 maja 2012r. do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie, powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 kpc i § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013r. poz. 490), zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.290zł na która składały się kwota 73zł tytułem opłaty od pozwu, 1.200zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i kwota 17zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód, który zaskarżył je w części, tj. co do pkt. 2. Sądowi I instancji apelujący zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art.481§1 kc oraz art.481§2 kc w związku z art.482§1 kc przez niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że od części zasądzonej kwoty należności głównej nie należą się dalsze odsetki.

W związku z powyższym w/w wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu; zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych za II instancję; ewentualnie w razie braku uznania twierdzeń powoda za zasadne, wniósł o zasądzenie na rzecz powoda odsetek liczonych od części zasądzonej należności głównej - w kwocie 3.027,46zł, w wysokości ustawowej.

Sąd Okręgowy zważył co następuje (art. 505¹³ § 2 kpc):

W wyniku zaskarżenia wyroku Sądu I instancji apelacją przez powoda, rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie wymagała kwestia tego, czy powód mógł się domagać od pozwanego oprócz należności będącej przedmiotem umowy przelewu wraz z odsetkami umownymi liczonymi od kwoty należności głównej, także odsetek umownych lub ustawowych - liczonych od skapitalizowanych wcześniej przez pierwotnego wierzyciela odsetek umownych. Podstawą rozstrzygnięcia był zaś materiał dowodowy zgromadzony przed Sądem Rejonowym – w toku postępowania apelacyjnego nie złożono bowiem żadnych nowych wniosków dowodowych, a w ocenie Sądu Okręgowego brak było podstaw do dopuszczenia dowodów z urzędu.

W pierwszej kolejności stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy w pełni podziela stanowisko Sądu Rejonowego, że powód miał prawo naliczać odsetki umowne w wysokości 4-krotności kredytu lombardowego, ale tylko naliczane od kwoty należności głównej (kapitału), gdyż w okolicznościach niniejszej sprawy brak było podstaw, by odsetki te były naliczane od całej przelanej należności. Z zapisów umowy łączącej pozwanego z bankiem (...) SA wynika, że odsetki umowne, w wysokości wynikającej z tabeli odsetek i prowizji kredytu odnawialnego, mogły być naliczane jedynie od kwoty kredytu (§ II pkt 4 i 5 umowy z dnia 29 stycznia 2007r. /k. 28/ w związku z art. 8 pkt 3 Regulaminu kredytu odnawialnego / k. 85/). Umowa ta nie przewiduje natomiast prawa wierzyciela do obliczania odsetek umownych od naliczonych już w ten sposób odsetek. Skoro więc z umowy pożyczki, będącej źródłem zobowiązania pozwanego, nie wynikało prawo naliczania odsetek umownych od skapitalizowanych odsetek, to takie prawo nie mogło przejść na powoda w wyniku zawarcia umowy cesji (art. 509 kc). W tym miejscu wskazać należy, że Sąd II instancji w pełni podziela wyliczenia przedstawione w tym zakresie przez Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, albowiem są one prawidłowe, a nadto nie były kwestionowane w apelacji. Wbrew zaś stanowisku apelacji pozwany kwestionował sposób naliczenia odsetek (k.79).

Następnie stwierdzić trzeba, że zasadnie wskazał również Sąd I instancji, że powyższe nie oznacza, iż powód nie mógł w ogóle naliczać odsetek od skapitalizowanych już wcześniej odsetek umownych. Na podstawie art.481§1 kc w związku z art.482§1 kc powód mógł bowiem dochodzić od skapitalizowanych odsetek umownych odsetek ustawowych od dnia wytoczenia pozwu. W ocenie Sądu Okręgowego, niezasadne jest przy tym twierdzenie Sądu Rejonowego, że skoro powód w pozwie wyraźnie domagał się zasądzenia odsetek umownych od skapitalizowanych odsetek, to zasądzenie na jego rzecz w tym wypadku odsetek ustawowych stanowiło by niedopuszczalne orzeczenie ponad żądanie (art.321§1 kpc). Rację należy przyznać apelującemu, że brak uwzględnienia żądania w zakresie odsetek umownych od części należności głównej, nie oznacza braku możliwości uwzględnienia powództwa w zakresie odpowiadającym odsetkom ustawowym. Tym bardziej, że wysokość odsetek ustawowych (13% w stosunku rocznym) jest niższa od czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP (18%), wobec czego uznać należy, że w zgłoszonym żądaniu zawierało się żądanie zasądzenia odsetek w wysokości odsetek ustawowych i orzekanie o odsetkach ustawowych nie stanowi wyjścia ponad żądanie skoro powód odsetek w pozwie się domagał. W takim wypadku nie można mówić o orzeczeniu ponad żądanie. Powodowi należały się zatem odsetki ustawowe od kwoty 3.027,46zł liczone od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art.386§1 kpc, zmienił zaskarżony wyrok w jego pkt. 1 w ten sposób, że zasądził dodatkowo odsetki ustawowe od kwoty 3.027,46zł za okres od dnia 23 maja 2013r. do dnia zapłaty (pkt I).

W pozostałym zakresie apelacja powoda podlegała oddaleniu jako bezzasadna, na podstawie art. 385 kpc (pkt II).

Kosztami postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy obciążył powoda w oparciu o art. 98 kpc (pkt III). Powód wygrał postępowanie przed Sądem II instancji jedynie w zakresie zasądzenia odsetek ustawowych od części dochodzonej należności, a zatem uznać należy, że przegrał spór co do należności głównej

SSO M. Wysocki